

Darīsim KOPĀ!

№11(12), jūlijs 2009

**PIE LOGIEM
CĒRT KOKUS?
SAUCIET PALĪGĀ POLICIJU!**

7. lpp.

6. lpp.

**LABAS ZIŅAS
NO LATGALES PRIEKŠPILSĒTAS**

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

PAR PAŠU INTERESANTĀKO – BEZMAKSAS

**KO DARĪT,
LAI JUMS NEZAGTU ELEKTRĪBU?
PAR TO LASIET 4. LPP.**

**GAISMAS
NOLAUPIŠANA**

Uzmanību, sargieties no zagļiem! Blēži visā Latvijā, bet it īpaši Rīgā, atkal nelikumīgi pieslēdzas godīgu iedzīvotāju elektrotīkliem. *Latvenergo* speciālisti saka, ka to, vai jūs esat kļuvuši par enerģētiskā nozieguma upuri, var pavisam viegli uzzināt: pietiek atslēgt strāvas padevi uz jūsu skaitītāja drošinātājiem...

AUTOMAŠĪNAS UZBRŪK!

**MŪSU PAGALMI, ZĀLIENI UN PUĶU DOBES
PĀRVĒRŠAS PAR STĀVVIETU KAIMIŅU MAŠĪNĀM**

8. lpp.

RĀTSNAMAS. PĀRLĀDĒŠANA

Rīgas domes koalīcija brālīgi sadalījusi amatus:
puse Ušakovam, puse – Šleseram

Ilona MILLERE

Aizvadītajā nedēļā Rīgas domes jaunais sastāvs pabeidza tīkamu darbu – amatu dalīšanu. Tā kā politiskās apvienības „Saskaņas centrs” un „LPP/LC” galvaspilsētas pašvaldībā veido stabilu koalīciju, nekādi pārsteigumi portfeļu sadalē nebija gaidāmi. Godu vadīt pilsētu politiķi sadalīja brālīgi: puse varas un amatu tika Ušakovam, puse – Šleseram.

Pirmo reizi ilgos gados Rīgā izveidota tik monolīta koalīcija. Nacionālās partijas, kas valdīja galvaspilsētā iepriekšējā sasaukuma laikā, nekad nespēja rast kopīgu valodu un uzvedās gluži kā zirnekļi burkā. Pilsētai tas nenāca par labu. „Saskaņas centra” un „LPP/LC” politiķi ir izvēlējušies citu taktiku. Šķiet, viņi jau iepriekš bija vienojušies par ietekmes sfērām. Eksperti joko: „Šlesers pelnīs naudu, Ušakovs tērēs”.

Lai tā būtu. Pēc Rīgas domes iepriekšējā sastāva neveiksmīgās darbības jebkuras pārmaiņas šķiet patīkamas. Jaunajai shēmai, pēc kuras sadarbību veido centristi, kas pilnībā atstūmuši no varas „Jauno laiku” un „Pilsonisko savienību”, vajadzētu attaisnoties kaut vai tāpēc, ka tā vienkāršo politisko lēmumu pieņemšanas procesu. Sacīts – darīts. Ja dome sāks darboties pēc šāda principa, mēs piedzīvosim daudz patīkamu pārmaiņu.

Pagaidām jaunie pilsētas tēvi ir enerģijas pārpilni. Pirms dažām dienām vicemērs Ainārs Šlesers paziņoja par izpilddirekciju gaidāmo reorganizāciju, kuru skaitu viņš vēlētos samazināt uz pusi (Kurzemes rajons, pēc mūsu rīcībā

esošajām ziņām, tiks apvienots ar Zemgales priekšpilsētu, Latgales priekšpilsēta – ar Centra rajonu, Vidzemes priekšpilsēta saplūdis ar Ziemeļu rajonu). Tāpat politiķi prāto par namu pārvalžu optimizāciju, 15 uzņēmumu vietā Rīgā atstājot tikai trīs, toties lielus.

Pagaidām tie ir tikai plāni, to realizācija būs atkarīga no attiecīgo komiteju deputātu viedokļa. Vispār tagad Rīgā viss atkarīgs no viņiem. Komiteju pašvaldībā kļūvis mazāk – astoņas agrāko desmit vietā, bet tajās pārstāvēti politiķi no visām četrām pašvaldībā ievēlētajām partijām. Konkrētāk par pārmaiņām Rīgas domes darbā varēs spriest pēc divām trim nedēļām, kad komitejas būs noturējušas pirmās sēdes. Kādus jautājumus tās apspriedīs? Vai domes koalīcija izšķirsies par Ušakova un Šlesera solītajām revolucionārajām pārmaiņām vai ieslīgs rutīnā? Pacietieties. Pavisam drīz uzzināsim.

Bet pagaidām publicējam Rīgas domes komiteju locekļu pilnu sarakstu. Tautai, tā sacīt, jāzina savi varoņi ja ne gluži pēc sejas, tad vismaz pēc uzvārda. Neaizmirstiet, ka visi deputāti pieņem apmeklētājus. Uzzināt, kā pierakstīties uz pie-

KUR VAR DABŪT AVĪZI?

Meklējiet avīzes jaunāko numuru Rīgas namu pārvaldēs:

- «Rīgas namu apsaimniekotājs»
- «Rīgas centra apsaimniekotājs»

- «Avota nami»
- «Ķengaraga nami»
- «Juglas nami»
- «Mežciema namsaimnieks»
- «Purvciema nami»
- «Valdemāra nami»
- «Vecmīlgrāvis»
- «Pļavnieku nami»
- «Krasta nami»
- «Daugavas nami»

- „Kurzemes namu apsaimniekotājs” filiālēs:
  - «Anņīmuiža»
  - «Bolderāja»
  - «Daugavgrīva»
  - «Dzegužkalns»
  - «Ilģuciems – Nordeķi»
  - «Imantciems»
  - «Kleisti»
  - «Priedes»

Kā arī:

- Rīgas domes administratīvā komitejā
- Vidzemes priekšpilsētas izpilddirekcijā
- Kurzemes rajona izpilddirekcijā
- Rīgas centra izpilddirekcijā
- Kultūras namā „Imanta”
- Kultūras namā „Rītausma”
- Sarkankalna bibliotēkā

Pēc nākamā «Darīsim kopā!» numura jautājiēt namu pārvaldēs 11. augustā.

Avīze «Darīsim kopā!»

Izdevējs: SIA «EGO-RTU»

Reģistrācijas numurs: 000703288

Adrese: Rīga, Nometņu iela 9 – 7, LV-1048

Telefons: 20042031

<http://www.kopaa.lv>

e – pasts: info@kopaa.lv

Iznāk sadarbībā ar Rīgas Apsaimniekotāju Asociāciju

lespiests: SIA «Poligrāfijas grupa Mūkusala»

Tirāža: 10 000

ņemšanu pie vienas vai otras komitejas vadītāja, jūs varat pa domes bezmaksas tālruni 80000800.

Finanšu un administrācijas lietu komiteja

Priekšsēdētājs **Nils Ušakovs (Saskaņas centrs)**

Par šās komitejas vadītāju autmātiski kļūst pilsētas mērs, un tā nav nejaušība. Finanšu komiteja ir atbildīga par pilsētas budžetu, kā arī novērtē visu citu komiteju lēmumu atbilstību Rīgas domes prioritātēm. Komitejas lēmumi tiek pildīti ar pašvaldības Finanšu departamenta palīdzību.

Saskaņas centrs

Nils Ušakovs
Sergejs Dolgopolovs
Igoris Solovjovs
Tatjana Lukina
Sergejs Hristolubovs
Nikolajs Zaharovs
Leonīds Kurdjumovs

LPP/LC

Ainārs Šlesers
Eiženija Aldermane
Mihails Gavrilovs

Jaunais laiks

Edgars Jaunups
Baiba Brigmane

Pilsoniskā savienība

Antra Sakne
Mārtiņš Šics
Ģirts Valdis Kristovskis
Tālis Veismanis

Pilsētas īpašuma komiteja

Priekšsēdētājs **Andris Ameriks (LPP/LC)**

Rīga ir bagāta pilsēta. Domei ir tiesības pašvaldībai piederošajās zemēs noteikt savu kārtību, rīkoties ar tām pēc saviem ieskatiem. Bez tam komiteja nodarbojas ar pašvaldības nekustamā īpašuma atsavināšanu, privatizāciju, iekļāšanu, kontrolē pašvaldības uzņēmumus.

Saskaņas centrs

Olga Veidiņa
Andrejs Kozlovs
Sergejs Zaļetajevs
Jefimij Klementjevs
Sergejs Hristolubovs
Mihails Kameņeckis
Maksims Tolstojs
LPP/LC
Mihails Gavrilovs
Vjačeslavs Stepaņenko
Andris Ameriks

Jaunais laiks

Ēriks Škapars
Olafs Pulks

Pilsoniskā savienība

Māris Puriņš
Jānis Mārtiņš Skuja
Juris Viņķelis
Valdis Gavars

Pilsētas attīstības komiteja

Priekšsēdētājs **Sergejs Dolgopolovs (Saskaņas centrs)**

Komiteja plāno Rīgas attīstību, izstrādā tās koncepciju. Komitejai pakļauts Pilsētas attīstības departaments.

Saskaņas centrs

Viktors Gluhovs
Sergejs Zaļetajevs
Valērijs Petrovs
Vladimirs Frolovs
Igoris Pimenovs
Sergejs Dolgopolovs

LPP/LC

Ainārs Šlesers
Raimonds Timma
Dmitrijs Pavlovs
Andris Ameriks

Jaunais laiks

Edgars Jaunups
Olafs Pulks

Pilsoniskā savienība

Ģirts Valdis Kristovskis
Dainis Stalts
Jānis Atis Krūmiņš
Jānis Mārtiņš Zandbergs

Mājokļu un vides jautājumu komiteja

Priekšsēdētājs **Vjačeslavs Stepaņenko (LPP/LC)**

Komitejas kompetencē ir vides aizsardzība, pilsētas atkritumu saimniecība, apstādījumu un parku apsaimniekošana, komunālo pakalpojumu nodrošināšana, īres un komunālo maksājumu jautājumi, palīdzība dzīvokļu jautājumu risināšanā, kapsētu labiekārtošanas jautājumi.

Saskaņas centrs

Igoris Zujevs
Vadims Baraņņiks
Jānis Ādamsons
Ivans Ivanovs

LPP/LC

Vjačeslavs Stepaņenko
Andris Bērziņš
Dmitrijs Pavlovs

Jaunais laiks

Lita Beire
Kārlis Strēlis

Pilsoniskā savienība

Māris Puriņš
Valdis Gavars
Ieva Akuratere

Satiksmes un transporta lietu komiteja

Priekšsēdētājs **Nikolajs Zaharovs (Saskaņas centrs)**

Tā ir pilsētai viena no svarīgākajām komitejām, tās kompetencē ir sabiedriskā transporta jautājumi, ielu un ceļu uzturēšana. Komitejai pakļauts Satiksmes departaments

Saskaņas centrs

Ivans Ivanovs
Andrejs Kozlovs
Vadims Baraņņiks
Natālija Mirska
Maksims Tolstojs

Jānis Ādamsons
Mihails Kameņeckis
Nikolajs Zaharovs

LPP/LC

Jānis Zaržeckis
Irina Viņņika
Raimonds Timma

Jaunais laiks

Ēriks Škapars
Aigars Pētersons

Pilsoniskā savienība

Jānis Šiliņš
Jānis Mārtiņš Skuja
Juris Viņķelis
Tālis Veismanis

Sociālo jautājumu komiteja

Priekšsēdētājs **Leonīds Kurdjumovs (Saskaņas centrs)**

Komitejas kontrolē ir Rīgas domes Labklājības departaments, Rīgas pilsētas dzimtsarakstu nodaļa, Rīgas bāriņtiesa. No šās komitejas deputātiem ir atkarīgi svarīgi lēmumi par sociālo pabalstu izmaksu un lielumu.

Saskaņas centrs

Svetlana Savicka
Tatjana Lukina
Igoris Solovjovs
Viktors Fedotovs
Igoris Zujevs
Nils Ušakovs
Leonīds Kurdjumovs

LPP/LC

Jānis Zaržeckis
Irina Viņņika
Andris Bērziņš

Jaunais laiks

Kārlis Strēlis
Aigars Pētersons

Pilsoniskā savienība

Mārtiņš Šics
Antra Sakne
Dāvis Stalts

Izglītības, kultūras un sporta komiteja

Priekšsēdētāja **Eiženija Aldermane (LPP/LC)**

Tā kā izglītība ir viena no Rīgas domes prioritātēm, komiteja risina visdažādākos naudas jautājumus saistībā ar bērnudārziem, skolām, kultūras iestādēm, pilsētas svētkiem utt. Komitejas kontrolē ir divi departamenti – Izglītības, jaunatnes un sporta departaments un Kultūras departaments.

Saskaņas centrs

Viktors Gluhovs
Valērijs Petrovs
Ruslans Pankratovs
Jefimij Klementjevs
Igoris Kuzmuk
Svetlana Savicka
Olga Veidiņa

LPP/LC

Dainis Turlais
Jānis Šmits
Eiženija Aldermane

Jaunais laiks

Baiba Brigmane
Elmārs Vēbers
Lita Beire

Pilsoniskā savienība

Jānis Mārtiņš Zandbergs
Dainis Stalts
Ieva Akuratere

Drošības un kārtības jautājumu komiteja

Priekšsēdētājs **Dainis Turlais (LPP/LC)**

Komiteja risina ar drošību un kārtību Rīgā saistītus jautājumus. Tās kontrolē ir Pašvaldības policija.

Saskaņas centrs

Viktors Fedotovs
Vladimirs Frolovs
Igoris Pimenovs
Ruslans Pankratovs
Igoris Kuzmuk

LPP/LC

Jānis Šmits
Dainis Turlais

Jaunais laiks

Elmārs Vēbers

Pilsoniskā savienība

Jānis Šiliņš
Jānis Atis Krūmiņš
Dāvis Stalts **K**

35 LATI NO GALVIŅAS

Ar jaunā nodokļa palīdzību valsts izvilks no iedzīvotāju maciņiem 78 miljonus

A. ŠEVČENKO

Lielu satraukumu izraisa centieni Latvijā ieviest jaunu nekustamā īpašuma nodokli. Pagājušajā mēnesī Finanšu ministrija jau paziņoja, ka 2010. gadā ar jaunā nodokļa palīdzību izvilks no iedzīvotāju maciņiem aptuveni 78 miljonus latu. Tāds nieks vien palicis – ministrijai jāizgudro, kā iebāzt roku mūsu ģimenes budžetos, nesaceļot sašutuma vētru.

Atgādināsim, ka sākumā darba grupa vēlējās aplikēt ar nodokli visu nekustamo īpašumu, kas pārsniedz minimālo – 40 kvadrātmetru dzīvoklim un 80 kvadrātmetru privātmājai. Taču sabiedrībā sacēlās pamatīgs troksnis. It īpaši likumprojekts nepatika lielajām ģime-

nēm, kuras nu nekādi nevar iemitināties vienistabas dzīvokli. Vai tāpēc tās būtu jāapliek ar jauniem nodokļiem? Tad jau vienkāršāk būtu uzreiz ieviest daudzdzīvokļu nodokli vai uzdot iedzīvotājiem sirmos vecākus aizgādāt uz mežu kā tai senajā pasakā.

Finanšu ministrija aptvēra, ka pieļauta kļūda. Sakarā ar likumprojektu iesniegtajos priekšlikumos norādīts, ka nodokli varētu aprēķināt pēc citas metodikas – vadoties pēc kvadrātmetriem uz vienu iedzīvotāju. Tas ir, vajadzētu noteikt minimālo neapliekamo platību (piemēram, 20–25 kvadrātmetrus vienam iedzīvotājam) un visu pārējo aplikāt ar nodokli.

Taču, kā pamatoti tika norādīts dažos laikrakstos, arī šāda norma ir visai apstrīdama. Likums izraisīs iedzīvotāju fiktīvu migrāciju no dzīvokļa uz dzīvokli. Piemēram, lielu ģimeņu locekļi steigs deklarēties

vientuļu radnieku dzīvokļos, lai tiem nevajadzētu maksāt par lieko platību. Tas radīs lielas jukas, bet valsts budžetam nekas daudz netiks.

Likumprojekts vēl nav gatavs. Bet tad, ja valsts tiešām vēlēšies no iedzīvotājiem iegūt 78 miljonus latu, mums katram nāksies valsts kasei papildus atdot pa 35 latiem gadā. Četru cilvēku ģimenei tāds nodoklis sasniegtu 140 latu. Varasvīri mierina, ka tas esot normāli. Eiropā nekustamā īpašuma nodokļi veido 0,5–0,8% IKP, Latvijā pagaidām 0,45%. Tātad ieviesīsim jauno nodokli, un arī pie mums beidzot būs kā pie cilvēkiem!... **K**

GAISMAS NOLAUPĪŠANA

Elektrības zagļi visā Latvijā atsākuši vecos nedarbus

Marina MATROŅINA

Speciāli laikrakstam „Darīsim kopā!”

Uzmanību, sargieties no zagļiem! Blēži visā Latvijā, bet it īpaši Rīgā, atkal nelikumīgi pieslēdzas godīgu iedzīvotāju elektrotīkliem. *Latvenergo* speciālisti saka, ka to, vai jūs esat kļuvuši par enerģētiskā nozieguma upuri, var pavisam viegli uzzināt: pietiek atslēgt strāvas padevi uz jūsu skaitītāja drošinātājiem. Gaisma dzīvoklī nodzīsīs. Ja reizē tā nodzīsīs arī kaimiņa dzīvoklī, varat uzskatīt, ka zaglis ir rokā!

Dīvainais skaitītājs

Par ieganstu žurnālistu izmeklēšanai kļuva zvans no Pierīgas mazpilsētas.

– Mūsu mamma rīdziniece saņēma jūsu avīzi namu pārvaldē un ved mums to izlasīt, – pastāstīja Marija, – tāpēc tagad, kad mūs piemeklējusi komunāla liksta, nolēmām vispirms vērsties pie jums.

Uz divstāvu dzīvokli nelielā mājā Marija ar ģimeni pārcēlās pirms diviem gadiem. Jaunie cilvēki ar mājokli bija visnotaļ apmierināti – pietiekami plašs, ekonomisks, mazpilsētiņā gaiss tīrs. Bažas radīja tikai elektrības skaitītāja rādījumi. Tie jau no sākta gala bija pārāk augsti, skaitītājs sarēķināja pa 200 kilovatstundām mēnesī, taču ar laiku enerģijas patēriņš auga augumā, pēc pusgada ģimene jau maksāja par 400 kilovatstundām mēnesī.

– Tā kā mums nesen bija piedzimis dēliņš, vīrs tikai pasmējās par manām aizdomām, – stāsta Marija. – „Kāpēc tu domā, ka elektrību mums zog? Paši daudz tērējam! Skat, cik daudz tu mazgā un gludini, kopš mums ir mazulis”.

Marija kā īsta sieviete tehniskajos jautājumos uzticējās vīram. Ja reiz viņš saka, ka viss ir kārtībā, it kā nebūtu iemesla uztraukties. Tomēr sirdī miera nebija.

Kas meklēs zagli?

– Jūnija sākumā uz dažām dienām aizbraucām ciemos pie draugiem, – sieviete turpina atcerēties šīs tumšās lietas detaļas. – Iegādājās tā, ka tieši pirms tam bijām uzņēmuši skaitītāja rādījumus. Dzīvoklī ieslēgts palika tikai radiotelefons un ledusskapis. Pēc atgriešanās bez īpaša nodoma atkal

Daudzas problēmas (tostarp arī elektrības zadzēju meklēšana) Latvijā noveltas uz patērētāju pleciem. Marijas gadījums uzskatāmi apliecina, ka policija un namu pārvalde ne vienmēr ir ieinteresētas tērēt laiku sīku energonoziegumu atklāšanai. Tas viss zagļiem nodrošina pilnīgu nesodāmību.

uzmetām skatienu skaitītājam un ieraudzījām, ka mūsu prombūtnes laikā tas saskaitījis aptuveni 50 kilovatstundu.

Beidzot kļuva skaidrs, ka ar elektrotīklu kaut kas nav kārtībā. Apspriedusies ar vīru, Marija paaicināja talkā pazīstamu elektriķi. Tas atnāca, atvēra sadales skapi, parakņājās vadu murskulī un, ūsas braucīdams, paziņoja: „Jā, mani labie, elektrību jums zog...”

Kā pierādījumu ūsainais tēvocis parādīja Marijai un viņas apmulsušajam vīram kaut kādus dzīvokļa skaitītājam pievienotus vadus un ieteica klientiem nekavējoties vērsties namu pārvaldē un policijā.

– Mēs tā arī izdarījām, – stāsta Marija. – Paaicinājām iecirkņa policijas inspektoru un namu pārvaldnieku, pie reizes uzrakstījām oficiālus iesniegumus gan policijai, gan par mājokļu pieslēgšanu elektrotīkliem atbildīgajai *Latvenergo* struktūrai *Sadales tīkls*. Policijas inspektors apsolīja, ka sāks vākt pierādījumus un meklēt zagli, bet namu pārvalde pauda gatavību atsūtīt savu elektri-

ķi, lai pēc visiem noteikumiem sastādītu aktu. Diemžēl pagājušas jau trīs nedēļas, bet nekādas pārmaiņas neredzam.

Pirms vai pēc?

Visvairāk Mariju satrauc jautājums, vai viņai atmaksās par elektrību pārmaksāto naudu, jo zādzības fakts taču ir neapstrīdams. Viņa interesējas, kas jādara, lai tiktu veikts pārrēķins un kā aizsargāt skaitītāju no atkārtotas nelikumīgas pieslēgšanās.

Mums izdevās noskaidrot, ka problēmas ar elektrību šogad radušās ne tikai Marijai, bet arī simtiem un simtiem citu patērētāju. Uzņēmumā *Latvenergo* precīzas zagļu uzskaites nav, tur ir tikai dati par nelikumīgu pieslēgšanos elektrotīkliem PIRMS dzīvokļa skaitītāja.

– Pagājušajā gadā tādu mēģinājumu skaits pastāvīgi samazinājās, – sacīja uzņēmuma *Latvenergo* ārējo komunikāciju nodaļas projektu vadītāja Ilvija Līvmane. – Taču nu jau kādu laiku zagļu armija atkal ir aktīvi-

zējusies. 2008. gadā mēs visā Latvijā atklājām ap 700 nelikumīgas pieslēgšanās gadījumu elektrotīkliem pirms skaitītājiem, bet šā gada pirmajos četros mēnešos vien jau tika konstatētas 400 pieslēgšanās mūsu komunikācijām.

Ilvija Līvmane pārbaudīja ar mūsu lasītājas Marijas lietu saistītos dokumentus un paziņoja, ka šai gadījumā *Latvenergo* nav jānodarbojas ar zagļu meklēšanu. Izrādās, ir liela atšķirība starp nelikumīgu pieslēgšanos PIRMS un PĒC dzīvokļa skaitītāja. Ja ļaundaris „ielīdis” tīklā PIRMS mēraparāta, par viņa notveršanu un sodīšanu gādās *Latvenergo*, kas pilnībā apkalpo šīs komunikācijas, bet tad, ja kāds slepus savu spuldzīti pieslēdzis kaimiņu elektrosistēmai jau PĒC skaitītāja, uzņēmums mazgā rokas nevainībā.

– Šai gadījumā kāds zaglīgs kaimiņš mājas iekšējiem tīkliem pieslēdzies jau aiz jūsu lasītājas ģimenei piederošā skaitītāja, – paskaidroja Ilvija Līvmane. – Marijai jāvērsas namu pārvaldē un pie iecirkņa inspektora, kurš izlems, kā rīkoties tālāk.

KO SAKA LIKUMS?

Krimināllikums

182. pants

Par elektroenerģijas, siltumenerģijas vai gāzes patvaļīgu patērēšanu, ja tas izdarīts atkārtoti gada laikā... soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu līdz piecdesmit minimālajām mēnešalgām.

Par elektroenerģijas, siltumenerģijas vai gāzes patvaļīgu patērēšanu, ja tas izdarīts lielā apmērā vai ja to izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu līdz simt minimālajām mēnešalgām.

Administratīvo pārkāpumu kodekss

98. pants

Par elektroenerģijas, siltumenerģijas vai gāzes patvaļīgu patērēšanu uzliek naudas sodu fiziskajām personām no piecdesmit līdz divsimt latiem, bet juridiskajām personām — no divsimt līdz četrsimt latiem.

Situācija lietotājam vairāk nekā nepatīkama: monopolists faktiski atstāj viņu aci pret aci ar problēmu, jo ne namu pārvalde, ne policija Marijai nav palīdzējušas. Bet Ilvija Līvmane aizstāv *Latvenergo* viedokli. Viņa saka, ka elektrība ir gluži tāda pati prece kā maize, veļas pulveris vai benzīns. Vienīgā atšķirība, ka elektrību dabūt var vienīgi tas, kuram ir „vads”.

– Tāpēc jau mēs uzstādām dzīvokļu vai mājas kopējos skaitītājus, lai noteiktu, cik daudz preces no mūsu uzņēmuma nopircis patērētājs, – skaidro *Latvenergo* pārstāve. – Ja individuālais skaitītājs fiksējis enerģijas patēriņu dzīvoklī, bet reāli elektrību lietojis kāds cits, likumīgajam lietotājam jāvērsas policijā. Tikai tā var noskaidrot, kas nozādzis precī, par kuru no sava maciņa samaksājis dzīvokļa īpašnieks.

Pārbaudiet plombas!

Tāpat jautājums par kompensāciju vai pārrēķinu atkrīt pats par sevi. Ja Marija vēlas atgūt savu naudu,

viņu gaida ļoti sarežģīts process: vispirms būs jāatrod zaglis, jāpanāk, lai viņš tiktu sodīts, pēc tam droši vien vajadzēs vērsties tiesā ar prasību piedzīt no ļaundara maksu par patērēto elektrību. Tas ir visnotaļ garš un darbietilpīgs savu interešu aizstāvēšanas process, ne jau kurš katrs par tādu izšķirsies! Tāpēc daudz aktuālāk, manuprāt, būtu pasargāt dzīvokļu elektrotīklus no svešas iejaukšanās.

– Ja lietotājam rodas šaubas par skaitītāju rādījumu precizitāti, vispirām kārtām viņam jāpārlicinās, vai vietā ir visas plombas, – iesaka uzņēmumā *Latvenergo*. – Ja plombu nav, mūsu uzņēmuma speciālisti, veicot skaitītāju plānveida pārbaudi, pamatoti var izvirzīt dzīvokļa īpašniekam pretenzijas.

Tāpat, ja plombas ir norautas, par to nekavējoties jāziņo *Latvenergo* Klientu servisam pa informācijas tālruni 80200400. Tas ir pirmais solis. Seko otrs: ja jums ir aizdomas, ka pazudušās plombas liecina par mēģinājumu zagt jums elektrību, vakarā dzīvoklī izslēdziet visus aparātus (arī tos, kas atrodas gaidīšanas režīmā,

piemēram, televizoru). Ja skaitītājs turpina griezties, tas ir drošs pierādījums, ka notikusi nelikumīga pieslēgšanās.

Pārlicinājušies, ka esat kļuvuši par enerģētiskā nozieguma upuri, nekavējoties izsaučiet policiju. Pārkāpuma pierādījumu vākšana ir iecirkņa policista un paša cietuša kopīgs darbs. No šo divu cilvēku izveicības ir atkarīgi izmeklēšanas panākumi un vainīgā notveršana.

Pret zādzībām ir iespējams aizsargāties, saka Ilvija Līvmane. Šai nolūkā dzīvokļa saimniekam jāvērsas pie licencēta speciālista vai licencētā uzņēmumā, kas savēdīs kārtībā jūsu elektrosadales skapi un vajadzības gadījumā uzstādīs tur iekārtu ar augstu aizsardzības pakāpi. Uzticamu elektriķi iespējams atrast arī ar *Latvenergo* bezmaksas tālruņa operatoru palīdzību.

Pesimistisks optimisms

Izmeklēšanas kopējā noskaņa mums sanākusi samērā optimistiska. Zādzības ir, atzīst atbildīgās amatpersonas, bet arī pasargāties no tām iespējams. Taču, godīgi runājot, šis optimisms vieš skumjas. Nelaime tā, ka daudzas problēmas (tostarp arī elektrības zādēju meklēšana) Latvijā noveltas uz patērētāju pleciem. Viņiem piedāvā par pašu naudu uzstādīt pilnīgākus aparātus. Viņiem iesaka pašiem pārbaudīt, vai plombas ir vietā. Un, beidzot, arī zādzības pierādījumi jāmeklē pašiem iedzīvotājiem. Marijas gadījums uzskatāmi apliecina, ka policija un namu pārvalde ne vienmēr ir ieinteresētas tērēt laiku sīku energonozieģumu atklāšanai. Tas viss zagļiem nodrošina pilnīgu nesodāmību, tāpēc elektrību Latvijā zaga, zog un acimredzot vēl ilgi zags. **K**

PERSONISKAIS GRĀMATVEDIS PAR 6 SANTĪMIEM

Jauns pakalpojums: māju pārvalde iedzīvotāji, namu pārvalde tikai palīdz

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā bija publicēta privātais namu pārvaldes *Rīgas namu apsaimniekotājs* reklāma – piedāvājums dzīvokļu īpašnieku biedrībām kārtot mājas grāmatvedību. Šis pakalpojums maksā tikai sešus santīmus, rēķinot uz dzīvojamās platības vienu kvadrātmetru, un ir alternatīva namu pārvalžu standarta piedāvājumam.

Dabiski, ka pēc publikācijas redakcijai zvanīja daudzi lasītāji. „Vai tiešām ir iespējams kvalitatīvi apsaimniekot māju par sešiem santīmiem par kvadrātmetru?” viņi jautāja. Arī mums pašiem nebija iebildumu vairāk uzzināt par jauno piedāvājumu, tāpēc vērsāmies pie uzņēmuma *Rīgas namu apsaimniekotājs* valdes priekšsēdētājas Taisas Štāles.

– Vispirms paskaidrojiet, kā iespējams apsaimniekot māju, ņemot samaksu sešus santīmus par kvadrātmetru.

– Ja jūs uzmanīgi izlasījāt mūsu reklāmu, tad droši vien pamanījāt, ka par šādu cenu mēs piedāvājam īpašnieku biedrībām grāmatvedības pakalpojumus. Tas nozīmē, ka uzņēmuma *Rīgas namu apsaimniekotājs* speciālisti sagatavo dzīvokļu ikmēneša rēķinus, maksājumu uzdevumus par siltuma, ūdens piegādes un lifta apkopes pakalpojumiem, par elektrību, remonta darbiem. Tiek aprēķināta alga mājas apsaimniekošanas personālam un noformēti visi vajadzīgie dokumenti Valsts ieņēmumu dienestam.

– Tāpat jūs piedāvājat tikai grāmatvedības pakalpojumus, bet pārējās pārvaldes un apsaimniekošanas funkcijas – līgumu slēgšana ar piegādātājiem, lēmumu pieņemšana par remonta darbiem un to uzraudzība – paliek pašas dzīvokļu īpašnieku biedrības ziņā?

– Pareizi. Mājas nauda arī atrodas biedrības vai pilnvarotās personas kontā. Visus dokumentus paraksta mājas vecākais vai īpašnieku biedrības priekšsēdētājs. Savukārt mēs uzņemamies atbildību par finanšu dokumentu kvalitatīvu sagatavošanu.

– Namu pārvalde *Rīgas namu apsaimniekotājs* atrodas Pārdaugavā. Ko darīt citu Rīgas rajonu iedzīvotājiem, ja viņi vēlas izmantot jūsu pakalpojumus? Ik reizes mērot ceļu uz Āgenskalnu māju pārstāvjiem varētu būt sarežģīti!

Taisa Štāle – ekonomikas maģistre grāmatvedības, audita un revīzijas specializācijā.

– Tagad taču ir iespējams visus dokumentus gatavot elektroniskā veidā. Pilnvarotajai personai vajadzīgs tikai dators ar interneta pieslēgumu, lai varētu operatīvi apstiprināt maksājumus, izdrukāt un parakstīt pārskatus. Māju vecākie vai dzīvokļu īpašnieku biedrību priekšsēdētāji pie mums parasti brauc tikai reizi mēnesī, lai apmainītos ar dokumentiem, bet vajadzības gadījumā mēs arī paši varam aizbraukt uz tikšanos citā Rīgas rajonā.

– Dažas biedrības, kooperatīvi un mājas algo paši savus grāmatvežus. Vai jūsu pakalpojumus izmantot būtu izdevīgāk?

– Grāmatveža alga pirms nodokļiem var būt no 50 līdz 500 latiem mēnesī. Ja mājas iemītnieki paši algo savu uzskaitvedi, viņiem piedāvām vēl jāmaksā par kancelejas precēm un rēķinu izdrukāšanu. Mūsu gadījumā šie izdevumi ir daudz mazāki. Turklāt maksa par grāmatvedības lietu kārtošānu nav atkarīga no mājas lieluma. Lai to aprēķinātu, īpašniekiem atliek tikai dzīvojamo platību sareizināt ar 0,06.

– Vai par šo cenu jūs esat gatavi sagatavot arī mājas gada bilanci?

– Protams. **K**

LATGALES PRIEKŠPILSĒTĀ – LABI JAUNUMI

Šeit atjaunota promenāde gar Daugavas krastu, sāka kultūras nama projektēšana, drīz parādīsies jauns tirgus

Anda BĒRZIŅA

Nav šaubu, ka darba Latgales priekšpilsētas izpilddirektoram Dmitrijam Pavlovam turpmāk būs vēl vairāk. Jūnijā Pavlovu ievēlēja par Rīgas domes deputātu. Par to viņam jāsaņem paldies sava rajona iedzīvotājiem, kuri vēlēšanu sarakstā ievilkta krustiņus pret viņa uzvārdu. Krustiņu bija tik daudz, ka Pavlovs apsteidza ne mazumu biedru no LPP/LC, kļuva par deputātu un tūlīt tika iekļauts divās atbildīgās komitejās – pilsētas attīstības un mājokļu.

Attīstība un mājokļi ir tieši tie temati, kurus jau sen vēlējamies pārrunāt ar Pavlova kungu. Beigu beigās Latgales priekšpilsēta iedzīvotāju skaita ziņā ir pats lielākais Rīgas rajons. Arī problēmu šeit tradicionāli ir ne mazāk, reizēm pat vairāk nekā pie kaimiņiem. Daļa rajonam sarežģītu jautājumu ir saistīta ar labiekārtošanas darbiem.

– Ļoti gribētos sākt ar rajonam labām ziņām. Piemēram, daudzi jau dzirdējuši, ka uzņēmums Rīgas ūdens ir palīdzējis rekonstruēt daļu Daugavas krastmalas. Vai projekts ir pabeigts? – painteresējāties.

– Pabeigts, un mēs ar rezultātu esam ļoti apmierināti. Uzņēmums Rīgas ūdens šai rajonā mainīja un remontēja savus tīklus, ieguldot darbos ap 4,5 miljoniem latu. Reizē tika nolemts labiekārtot promenādi gar Daugavu posmā no Kaņiera ielas līdz Maskavas ielai 264.

– Vai tik šai vietā neatrodas bēdīgi slavenais dīķis, kas kādreiz bija rajona rota, bet tagad kļuvis tam par kauna traipu?

– Jā, tieši tas krastmalas posms. Mēs uzstājam, ka vajag rekonstruēt tiltiņu pār caurteci starp dīķi un Daugavu. Agrāk daudzi rajona iedzīvotāju – invalīdi, sirmgalvjī, jaunās māmiņas sūdzējās par neērto pāreju, kas atradās zem promenādes līmeņa. Tāpēc palūdzām kolēģus no Rīgas ūdens pacelt tiltiņu vienā līmenī ar gājēju celiņu, kas arī tika izdarīts. Jūs noteikti pamanīsiet, ka tagad tilts atrodas leņķī pret galveno promenādi. Tas nav tāpēc, ka to būtu labojuši neprofesionāļi. Gluži vienkārši taupības nolūkā pāreja atjaunota uz vecajiem balstiem.

– Ķengaraga iedzīvotājus satrauc pats dīķis Maskavas ielā 264. Tas ir pamests, pārvērsts par izgāztuvi. Pirms kāda laika tur

plānoja būvēt elitāru dzīvojamu namu kompleksu. Bija cerība, ka arī ūdenstilpe tiks sakārtota. Kāds liktenis piemeklējis šo projektu?

– Tas ir apturēts, citas informācijas manā rīcībā pagaidām nav. Godīgi runājot, ir mazliet žēl, ka treknajos gados projektu neizdevās realizēt. Tas rajonam būtu ieguvums.

– Varbūt tā arī labāk, ka kompleksa būvniecību nepaspēja sākt. Nesen Pilsētas īpašuma komitejas priekšsēdētājs Andris Ameriks paziņoja, ka pamestās jaunbūves Rīgai kļūst par jaunu problēmu.

– Latgales priekšpilsētā ir labi redzams, kā būvētāji pārvērtē prioritātes un cenšas rast izeju no situācijas. Nesaukšu konkrētu adresi, bet kāda nopietna biroju un dzīvojamu namu kompleksa vietā zemes īpašnieki nolēmuši pagaidām ierīkot savdabīgu tirgu. Tas ir pagaidu risinājums, kas atbilst iedzīvotāju interesēm, tāpēc izpilddirekcija to akceptēja.

– Patiešām, labāk jau tirgus, nevis nepabeigta būve!

– Sāktu un iekonservētu objektu mūsu priekšpilsētā ir ap desmit. Mēs tos esam apsekojuši, informējuši par tiem Rīgas domi. Bet nedomāju, ka pilsēta kaut kādā veidā varētu ietekmēt attīstītāju plānus, īpaši Latvijas pašreizējā ekonomiskajā situācijā. Jāpaiet laikam.

– Pirms vēlēšanām tagadējais domes priekšsēdētāja vietnieks Ainārs Šlesers puda viedokli, ka pilsēta spēs iesaldētos objektus izpirkt pašvaldības dzīvojamā fonda vajadzībām...

– Iespējams, ka tāds algoritms tiks izmantots. Tieši šai nolūkā Rīgas dome pieprasīja informāciju par nekustamā īpašuma objektiem, kuru būvniecība ir apturēta.

– Jūsu izpilddirekcijai raizes dara ne tikai nepabeigtās jaunbūves, bet arī vecie grausti. Arī šai

Dmitrijs Pavlovs

“2007. gadā mēs nojaucām astoņas mājas, atjaunojām trīs, šā gada pirmajā pusgadā esam paspējuši nojaukt trīs bīstamas ēkas. Tātad process turpinās”.

ziņā jūs Rīgā esat visiem priekšā (Latgales priekšpilsētā pašvaldībai pieder aptuveni 45 būceņi, kas gaidīt gaida buldozeru).

– Katru gadu daļu tādu ēku nojauc. Taču daudzi grausti ir privātpašums. Izpilddirekcijai jāstrādā ar īpašniekiem, jāpalīdz viņiem risināt problēmas. Ja mājas saimniekam nav intereses apsaimniekot savu īpašumu, mums jārikojas, kā nosaka likums, jāsusūta brīdinājumi, jāsusū administratīvā tiesvedība.

– Jā, bet mājas Latgales priekšpilsētā brūk jau desmitiem gadu. Būtu laiks sākt bīstamo ēku nojaukšanu piespiedu kārtā.

– Mēs neesam nekādi reketieri. Mēs nevaram tā vienkārši ņemt un kaut ko nojaukt. Tomēr lieta virzās uz priekšu.

– Tad sakiet, cik daudz graustu jūsu priekšpilsētā nojauks šogad?

– Ielūkosimies statistikā, – Pavlovs pāršķirsta papīrus. – Lūk, te ir. 2007. gadā mēs nojaucām astoņas

mājas, atjaunojām trīs, 2008. gadā divas nojaucām un sešas izremontējām. Šā gada pirmajā pusgadā esam paspējuši nojaukt trīs bīstamas ēkas. Tātad process notiek.

– Daudziem rīdīnīkiem ir savi dārziņi. Savulaik zemes gabalus piešķīra pilsēta un lietotājiem bija ilgtermiņa nomas līgumi. Tagad viss mainījies. Rīgā bija ielānāta grandioza celtniecība, daudzstāvu nami bija paredzēti arī dārziņu kooperatīvu vietās. Kāds liktenis šos zemes gabalus piemeklējis tagad, ekonomiskās depresijas laikā?

– Pirms dažiem gadiem Rīgas dome pieņēma nolikumu, saskaņā ar to zemes gabalu nomas līgumi ir iedalīti trijās kategorijās – ilgtermiņa, vidēja termiņa un īstermiņa. Pie mums līgumi ar dārzkopjiem parasti tika slēgti uz trim līdz pieciem gadiem. Bet tagad spilgti izteiktais būvniecības bums ir beidzies. Uzskatu, ka būtu loģiski pārskatīt nomas laiku un pagarināt to. Apsolu, ka mēs sagatavosim tādu aicinājumu Rīgas domei.

– Vai zemes lietošanas līgumi Latgales priekšpilsētā varētu kļūt par ilgtermiņa?

– Galīgo ekspertīzes slēdzienu dos Pilsētas attīstības departaments. Bet gribu teikt ko citu: mūsu kooperatīvos joprojām netiek izmantoti visi pieejamie zemes gabali. Tāpēc, ja kāds no lasītājiem zvana redakcijai un žēlojas, ka viņa dārzs, izrādās, atrodas uz saimnieka zemes vai gadījies kāda cita liksta ar piešķirto zemes gabalu, laipni lūdzam šo cilvēku pie mums uz izpilddirekciju. Mēs viņam ierādīsim brīvu zemes gabalu, uz kuru viņš varēs pārcelties kaut rīt.

– Priekšpilsētas teritorijā atrodas Dārziņi. Būtibā tā ir vesela pilsēta pilsētā, kur dzīvo tūkstošiem cilvēku. Bet Dārziņos nav pat ūdensvada.

– Ir nobriedis jautājums par pilnīgi visu komunikāciju, tai skaitā elektrības, ūdensvada, kanalizācijas un gāzes vada, ierīkošanu Dārziņos. Tāpēc vēlos izmantot iespēju un atgādināt rajona iedzīvotājiem, ka problēmas risinājums ir atkarīgs no viņiem pašiem. 90. gadu beigās Dārziņiem izstrādāja sarkano līniju projektu. Kā tas gadījies, kā ne, to man tagad grūti pateikt, bet vēl šobrīd ielu sarkanās līnijas nav atbrīvotas, uz tām atrodas žogi un stādījumi.

Kamēr iedzīvotāji nenovāks no ielām savus rožu krūmus un nožogojumus, neviena organizācija nesāks maģistrālo komunikāciju projektēšanu.

– Vai zemes gabalu īpašnieki un nomnieki nespēj savstarpēji vienoties?

– Tieši tā! Mēs daudzkārt esam ieteikuši iedzīvotājiem ievēlēt kvar-tālu vecākos, izveidot kaut ko līdzīgu savai pašvaldībai, sākt darbu ar kaimiņiem. Pagaidām nav nekādas reakcijas.

– Ja iedzīvotāji tomēr atbrīvos ielu sarkanās līnijas, kas maksās par komunikāciju ierīkošanu? Pilsēta?

– Protams. Maģistrālo ūdensvadu un kanalizāciju ierīkos pašvaldības uzņēmumi. Iedzīvotājiem vajadzēs samaksāt tikai par pieslēgumu. Šogad esam saņēmuši ziņu no Latvijas gāzes – uzņēmums sācis projektēt Dārziņiem gāzes vadu. Tā ir pirmā bezdelīga.

– Grūti klājas tiem, kam dārza gabali ir Rumbulā. Padomju laikā tur bija lidlauks, augsne ir piesārņota ar naftas produktiem. Ūdensvada Rumbulā joprojām nav, iedzīvotāji izmanto „adatas” un dzer neattīrītu ūdeni. Ko esat paredzējuši tur darīt?

– Pēdējā laikā pašvaldība katru gadu pazemes ūdeņu un grunts sanācijai šai rajonā piešķirusi pa 10 tūkstošiem latu. Tiesa gan, šajā sezonā finansiālo grūtību dēļ līdzekļi netika piešķirti, bet es ļoti centīšos panākt, lai nākamgad Rumbulas sanācijas programma tiktu turpināta.

– Latgales priekšpilsētā joprojām nav sava kultūras nama. Pagājušā gada beigās dome nolēma tā projektēšanai piešķirt 900 tūkstošus latu. Kas noticis ar šo projektu un naudu? Vai tos skāris krīzes samazinājums?

– Nē, kultūras nama un Rīgā pirmās park&ride sistēmas stāvvietas projektēšana turpinās. Mums pat ir izdevies ietaupīt: abu objektu tehniskais projekts maksās nevis 900, bet gan 700 tūkstošus latu. Zināma arī būvniecības vieta – laukums aiz tirdzniecības centra Dole.

– Zināms, ka projekta realizācija pilsētai maksās aptuveni 25 miljonus latu. Ja tāda nauda budžetā atradīsies, ko būvēs vispirms – stāvvietu vai kultūras namu?

– Vispirms sagaidīsim tehnisko risinājumu. Rajonam vajadzīgs gan kultūras centrs, gan auto stāvvietas. Sākotnēji bija paredzēts vispirms būvēt stāvlaukumu. Bet šodien, braucot uz darbu, atkal ievēroju, ka Rīgas ielas kļūst tukšākas, mašīnu ir maz. Tāpēc iespējams, ka vispirms Latgales priekšpilsētā taps kultūras nams. **K**

PAGALMOS KLAUDZ CIRVJI

Nezināmas personas cērt kokus jūsu logu priekšā? Izsauciet policiju!

„Tagad pie mājas ir tukšnesis, neviena koka”, – bēdājas Gaļina.

Strādnieki iznīcina ābeli un ķirsi

Lilijas ielā 12 dzīvojošā Gaļina ir netieša lieciniece izdarītajam pārkāpumam.

– Dzīvoju nama otrajā stāvā, iepretī maniem logiem ir koka māja un pussabrucis šķūnis, – pavēstīja sievietei. – Skats no lodžijas ir vienkārši atbaidošs! Agrāk pret logiem auga brīnišķīgs ķiršu koks, kas daļēji aizsedza līdzās esošos graustus. Bet nesen ar šausmām ieraudzīju, ka koks ir nozāģēts.

Gaļina domā, ka ķirsīti varēja būt iestādījis viņas tēvs, kas šai mājā dzīvoja agrāk. Koks priecēja skatienu, pasargāja apakšējo stāvu logus un trokšņiem un putekļiem. Ar gatavajiem ķiršiem esot mielojušies putni, atceras dzīvokļa saimniece.

– Tagad pie mājas ir tukšnesis, neviena koka, – bēdājas Gaļina.

Kas tad īsti notika? Kādā jaukā dienā pie mājas apstājās liela mašīna. No kabīnes izkāpa strādnieki un gatavojās aizdarīt šuves starp daudzstāvu nama paneļiem. Taču automobilis acīmredzot nevarēja piebraukt pietiekami tuvu mājas sienai, traucēja ķirsis un līdzās esošā ābele. Nez no kurienes uzradās cirvjī, un koku vairs nav.

Pie viena pacēlājs nolauza lielu kļavas zaru, – stāsta mūsu lasītāja. – Vai strādniekiem bija tiesības tā rīkoties?

Valdība atļauj, dome aizliedz

RD Vides departamentā mums ieteica vērsties pie Kurzemes rajona apstādījumu inspektora Anitas Vītolas, viņai Ilģuciemā katrs kociņš esot zināms. Vītolas kundze tiešām izrādījās lietas kursā.

– Jūsu lasītāja arī man ir atsūtījusi sūdzību, – sacīja inspektore. – Veicu pārbaudi un pārliecinājos, ka mūsu iestāde nav devusi atļauju nocirst ābeli un ķirsi Lilijas ielā. Darbi veikti patvaļīgi.

Vai vainīgie tiks sodīti? Vai iedzīvotājiem nodarītais kaitējums tiks kompensēts? To Anita Vītola neņem komentēt.

– Mūsu likumdošanā ir liels baltais plankums. Ministru kabineta noteikumos Nr. 717 „Kārtība koku ciršanai ārpus meža zemes” teikts, ka koku ciršana pilsētas admi-

nistratīvajā teritorijā jāsaņā ar pašvaldību. Bet turpat arī norādīts, ka kokus, kuru celma caurmērs ir mazāks par 12 centimetriem, drīkst cirst bez īpašas atļaujas. Tā ka MK noteikumus strādnieki Lilijas ielā nav pārkāpuši. Taču Rīgā spēkā ir arī savas iekšējās normas, kuras ir stingrākas par valdības noteiktajām un pēc kurām vadās Apstādījumu inspekcija.

– Pašvaldības noteikumos Nr. 38 „Rīgas pilsētas teritorijas labiekārtošanas, apstādījumu uzturēšanas un aizsardzības noteikumi” teikts, ka „visos gadījumos, kad ir nepieciešama jebkuru koku vai krūmu novākšana, pārstādīšana vai vainagošana, pirms darbu sākšanas jāsaņem Rīgas domes Vides departamenta Apstādījumu inspekcijas rakstiska atļauja”, – precizēja Anita Vītola. – Mēs, inspektori, vadāmies pēc Rīgas domes noteikumiem. Tāpēc gadījumā, ja noteikumu pārkāpēji būtu notverti ciršanas vietā, viņiem nāktos samaksāt pašvaldībai kompensāciju par pilsētas apstādījumiem nodarīto kaitējumu.

Aci pret aci, pārkāpumu pret pārkāpumu

Diemžēl strādniekus ar cirvjiem pārkāpuma brīdī neviens neaizturēja, tāpēc viņi var priecāties: kas nav nokerts, nav zaglis.

– Cilvēkiem, kas dzirdēja zāģa švīkstoņu vai cirvja kļaudzienus, nekavējoties vajadzēja izsaukt pašvaldības policiju, – uzskata Vides departamentā.

– **Varbūt dzīvokļu saimniekiem ir tiesības pašiem pieprasīt, lai cirtēji uzrāda nepieciešamās atļaujas.**

– Mēģināt vajadzētu, bet strādnieki var dokumentus nerādīt, un viņiem būs taisnība, jo tiesības oficiāli tos pārbaudīt ir tikai policijai.

Tagad ir par vēlu apraudāt ķirsīti un ābeli, ko steigā iznīcinājuši jauni cilvēki. Arī to vietā iestādīt jaunus kokus nebūs nemaz tik vienkārši, arī tam vajadzīga Vides departamenta atļauja. Bet var jau uz šo situāciju paraudzīties arī no otras puses: ja Rīgā var tik viegli pārkāpt koku ciršanas noteikumus, kāpēc Ilģuciemā nevarētu kādu reiziti pārkāpt arī to stādīšanas noteikumus? **K**

Marta TOMBERGA

Ilģuciemā ielā ar skaistu nosaukumu Lilijas iela nupat noticis nepatīkams atgadījums – nezināmas personas nozāģējušas vairākus pie daudzstāvu namiem augošus augļu kokus. Iedzīvotāji ir sašutuši.

UZZIŅAI

KAS TEIKTS NORMATĪVAJOS AKTOS?

Ministru kabineta noteikumi Nr. 717 „Kārtība koku ciršanai ārpus meža zemes”

(..) 4. Zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs bez saskaņošanas ar attiecīgajām iestādēm drīkst cirst:

- 4.1. augļu kokus;
- 4.2. kokus, kuru celma caurmērs ir mazāks par 12 centimetriem, lai atbrīvotu lauksaimniecības zemes no apauguma un uzturētu meliorācijas sistēmu;
- 4.3. dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs – dzelzceļa zemes nodalījuma joslā (arī aizsargstādījumos) augošus kokus, lai nodrošinātu dzelzceļa infrastruktūras objektu drošu ekspluatāciju un garantētu satiksmes drošību. (..)

7. Pirms lēmuma pieņemšanas par koku ciršanu pilsētas un ciema administratīvās teritorijas labiekārtošanai un zaļumstādījumu uzturēšanai (izņemot koku ciršanu avārijas situācijas novēršanai) vietējā pašvaldība nosaka piemērojamo sabiedriskās apspriešanas procedūru. Pēc apspriešanas rezultātu apkošanas vietējā pašvaldība pieņem attiecīgu lēmumu.

8. Pilsētas un ciema administratīvajā teritorijā koku ciršana aizliegta laikposmā no 15. aprīļa līdz 30. jūnijam, izņemot koku ciršanu avārijas situācijas novēršanai un koku ciršanu ceļu un dzelzceļa zemes nodalījuma joslā.

Rīgas domes noteikumi Nr. 38 „Rīgas pilsētas teritorijas labiekārtošanas, apstādījumu uzturēšanas un aizsardzības noteikumi”

(..) 2.6. Par apstādījumu platībām, kuras nav nodotas apsaimniekošanā specializētiem uzņēmumiem, ir atbildīgi:

- 2.6.1. namu pārvaldes vai namu īpašnieki – par pagalmu, iekškvartālu un priekšdārzu teritorijām, kuras uzkopj sētņnieki;
- 2.6.2. uzņēmumu, iestāžu un organizāciju vadītāji – par apstādījumiem slēgtajās teritorijās un platībās ārpus tām, par apstādījumiem gar ielā, resoru pievedceļiem un dzelzceļa atzarojumiem visā to garumā;
- 2.6.3. kapsētu apsaimniekotāji – par apstādījumiem visās Rīgas kapsētās un visās tām nodotajās platībās;
- 2.6.4. Rīgas ceļu, ielu un tiltu apsaimniekotāji – par apstādījumiem viņu darbības platībās;
- 2.6.5. transporta organizāciju vadītāji – par apstādījumiem pilsētas sabiedriskā transporta galapunktos, uz sānu sliežu ceļiem, starp un gar tramvaju līnijām un dzelzceļa staciju teritorijās;
- 2.6.6. fizisko personu īpašumos zemes īpašnieks vai lietotājs – par apstādījumiem priekšdārzā un pa teritorijas perimetru. (..)

4. Administratīvā atbildība par šo noteikumu neievērošanu:

- 4.1. Par apstādījumu iznīcināšanu vai bojāšanu vainīgās juridiskās vai fiziskās personas var sodīt ar naudas sodu līdz Ls 50.
- 4.6. Par ugunsgrāvu kurināšanu apstādījumos, telšu celšanu, zāles dedzināšanu, savvaļas dzīvnieku ķeršanu, putnu ligzdu postīšanu vainīgā persona var tikt sodīta ar naudas sodu līdz Ls 50.
- 4.7. Par apstādījumu piegružošanu ar celtniecības vai sadzīves atkritumiem, par apstādījumos esošo ūdenstilpju piesārņošanu, mazgājot veļu, transporta līdzekļus, dzīvniekus u.c., vainīgā persona var tikt sodīta ar naudas sodu līdz Ls 50.
- 4.8. Par mājlopu ganišanu apstādījumos bez savstarpējas vienošanās ar šīs teritorijas īpašnieku vai apsaimniekotāju vainīgā persona var tikt sodīta ar naudas sodu līdz Ls 50.
- 4.9. Par sulu tecināšanu apstādījumos, koku mizas bojāšanu vainīgā persona var tikt sodīta ar naudas sodu līdz Ls 10.
- 4.10. Par apstādījumu bojāšanu, t.i., zāliena, krūmu, puķu stādījumu nobradāšanu, zaru laušanu, puķu un augļu plūckšanu u.c., vainīgā persona var tikt sodīta ar naudas sodu līdz Ls 10. (..)

MAŠĪNAS UZBRŪK PAGALMIEM

Autobraucēji taupības nolūkā neliek mašīnas stāvvietā, bet atstāj tās tieši logu priekšā vai zālienā. Kā pret to cīnīties?

Ilona MILLERE

Krīzes laikā Rīga pārvērtusies – taupība ir jūtami mainījusi pilsētnieku ieradumus. Autobraucēji aizvien biežāk atsakās no maksas stāvvietu pakalpojumiem un naktī mašīnas atstāj tieši zem māju logiem, bet viens otrs pat nekautrējas iebraukt zālienā vai puķu dobē, samaļot to dubļu putrā. Gājēji ir neapmierināti, sētnieki – nikni, labi jūtas tikai paši braucēji, kas ietaupa 30–35 latus mēnesī, ko nāktos maksāt par stāvvietu.

Ja dzīvokļu īpašnieku biedrība, kooperatīvs utt. nolemj, ka vajadzīga īpaši ierīkota vieta transportam, vispirms protokols, kurā fiksēts šis lēmums, jāparaksta vairāk nekā 50 procentiem dzīvokļu īpašnieku. Pēc tam ar šo dokumentu jādodas uz namu pārvaldi. Vadoties pēc teritorijas plāna, pārvaldnieks, ja vien iespējams, ierādīs attiecīgu zemes gabalu. Jaunais zonējums jāsaskaņo valsts akciju sabiedrībā Latvijas valsts ceļi. Tā pati organizācija izsniedz arī atļauju uzstādīt attiecīgu ceļa zīmi.

„Gribu dzeltenu līniju!”

Baltāsbaznīcas ielas iedzīvotājas Mirdzas Āboltiņas vēstule ir galēji skaidra un lakoniska.

„Kaimiņš pastāvīgi liek automobili zem maniem logiem, daļēji iebraucot zālienā,” raksta M. Āboltiņa, kas dzīvo trīsstāvu mājas pirmajā stāvā. „Viņš atstāj iedarbinātu motoru, un reizēm no trokšņa dzīvoklī šķind stikli. Ja nepagūstu aizvērt logu, dzīvoklī ieplūst izplūdes gāzes, un tad gribot negribot nākas tās elpot, līdz telpu izdodas izvēdināt. Mīļie laikraksta „Darām kopā!” žurnālisti, vēlos vaicāt, ko man darīt? Vai ir kādi normatīvi, kas nosaka, kā novietojams transports dzīvojamā māju pagalmos? Kādā attālumā no mājas sienas drīkst likt mašīnu – 3, 5 vai 10 metru? Ja noteikumu nav, sakiet, ko man vajadzētu darīt, lai uz apmales pie mana loga parādītos dzeltenā līnija, kas reizi par visām reizēm aizliegtu tur novietot automobiļus?”

Pagalms tiek kontrolēts

Sākumā mums radās aizdomas, ka starp Āboltiņas kundzi un viņas kaimiņu ilgu laiku gruzd konflikts, jo vai gan citādi normāls cilvēks atstās zem dzīvojamās mājas logiem mašīnu ar darbojošos motoru. Pēc tam atskārtām: vienalga, ir vai nav konflikts, bet kundze gados nav pelnījusi to, lai stundām klausītos motora rēkoņu un ostītu izplūdes gāzes. Vēstulē uzdotie jautājumi likās jo aktuāli tāpēc, ka arī manas mājas pagalmā pēdējā laikā parādījās kaimiņu mašīnas, kas, pārkāpjot jebkārus noteikumus, noparkotas tieši zālītē.

Lai noskaidrotu, kā Mirdza Āboltiņa un simtiem viņai līdzīgu rīdzinieku var pasargāt savu dzirdi, ožu un puķu dobes, mēs vērsāmies pēc padoma Rīgas Pašvaldības policijā. RPP preses sekretāre Inese Tīmane pārbaudīja informāciju un pavēstīja:

– Jā, Mirdza Āboltiņa no Baltāsbaznīcas ielas nosūtījusi sūdzību ne tikai laikrakstam, bet arī namu pārvaldei, savukārt pārvaldnieks to pārdresējis mums. Mēs pārbaudījām vēstulē minēto iekšpagalmu, taču transportlīdzekļu stāvēšanas noteikumu pārkāpumi tobrīd netika konstatēti.

Inese Tīmane norādīja, ka Mirdzas Āboltiņas adrese iekļauta policijas ekipāžu regulāro reidu sarakstā. Tātad, ja sūdzība atkārtosies, trokšņainās mašīnas īpašnieks, kas bojā zālienu, noteikti tiks sodīts.

Taču mūsu lasītājas jautājumi ar to vēl nebija izsmelti, tāpēc Inese Tīmane ieteica laikrakstam vērsties Rīgas Pašvaldības policijas profilakses, koordinācijas un statistikas nodaļā, kur savākta visa informācija par mašīnu novietošanas noteikumu pārkāpumiem galvaspilsētas namu pagalmos.

Jaunās mājas ir pasargātas, vecās – tikpat kā ne

– Uzreiz noskaidrosim, kādi noteikumi ir jāievēro autovadītājiem, kas atstāj mašīnas namu pagalmos vai iekškvartālos, – piedāvāja nodaļas galvenais speciālists Sergejs Ruzanovs. – Vispirām kārtām tas ir Ceļu satiksmes likums un tam pakārtotie Ministru kabineta noteikumi par ceļu satiksmi. Šajos dokumentos ir skaidri norādīts, kas ir autotransporta apstāšanās

Andrejs Aronovs

un stāvēšana, kur tās atļautas, kur ne. Savus noteikumus izdevusi arī Rīgas dome. Pašvaldība nevar ietekmēt ceļu satiksmi, bet ir tiesīga pieņemt tai piederošo teritoriju izmantošanas, uzturēšanas un labiekārtošanas noteikumus (RD noteikumi Nr. 34).

– Saskaņā ar šiem noteikumiem iedzīvotājiem ir tiesības novietot automobiļus pie daudzdzīvokļu namiem, – kolēģi papildina nodaļas galvenais speciālists Andrejs Aronovs. – Jaunie pilsētas teritoriālās plānošanas noteikumi pat paredz, ka pie katras jaunuzbūvētās mājas jāierīko stāvvietas, kurā novietņu skaitam jābūt vismaz atbilstošam dzīvokļu skaitam. Būvnormatīvos papildus norādīts, ka tāda speciāla stāvvietas nedrīkst atrasties tuvāk par 10 metriem no mājas sienas.

Diemžēl šīs jaukā, pārdomātās normas attiecas tikai uz jaunajiem dzīvojamajiem namiem ar īpaši ierīkotām automobiļu novietnēm. Veco mikrorajonu iekškvartālos situācija ir tāda, kāda tā ir, saka speciālisti.

– Vai tiešām tur mašīnu var nolikt, kā pagadās?

– Kāpēc – kā pagadās? – bija neizpratnē Sergejs Ruzanovs. – Ceļu satiksmes noteikumi regulē arī transportlīdzekļu stāvēšanu pagalmos un iekškvartālos. Noteikumos teikts, ka nedrīkst stāvēt vietās, kur attālums starp brauktuves nepārtraukto ceļa apzīmējuma līniju, sadalošo joslu vai pretējo brauktuves malu un apturētu transportlīdzekli ir mazāks par trim metriem. Tātad, ja iekšējais ceļš pie mājas ir šaurāks par trim metriem, automobili tur novietot aizliegts. Par šīs normas neievērošanu paredzēts naudas sods līdz 30 latiem.

Par iebraukšanu puķu dobē – 20 latu

Kopā ar policijas darbiniekiem no satelīta uzņemtajā attēlā atradām Mirdzas Āboltiņas māju Baltāsbaznīcas ielā. Galvas grozīdami un kaklus staipīdami ilgi pētījām monitorā redzamo attēlu, bet atlika vien konstatēt, ka piebraucamais ceļš pie mājas ir platāks par trim metriem. Tātad nelabais kaimiņš var turēt tur savu mašīnu, kad un cik ilgi vien vēlas, un ar motora rūkoņu šķindināt stiklus Āboltiņas kundzes dzīvoklī?

– Vienu mirklīti! Viss tik vienkārši nemaz nav, – sacīja Andrejs Aronovs. – Jā, mašīnu parkot tas cilvēks tur drīkst, bet CSN 156. punkts nosaka, ka dzīvojamā zonā transportlīdzekļiem ar iedarbinātu motoru aizliegts stāvēt ilgāk par

piecām minūtēm. Tas pirmkārt. Otrkārt, saskaņā ar 155. punktu stāvoša mašīna nedrīkst traucēt gājēju pārvietošanos vai citu transportlīdzekļu braukšanu. Un, beidzot, par zaļo zonu. Attālumu starp mašīnu un mājas sienu šai gadījumā noteikumi neregulē, bet iebraukt zālienā Āboltiņas kundzes kaimiņam nav ne mazāko tiesību.

Pēc policistu teiktā, Ceļu satiksmes noteikumi nosaka, ka mašīnas drīkst pārvietoties tikai pa šīm nolūkam paredzētām teritorijām. Tātad pa ceļiem. Nevis pa zālieniem, nevis pa parkiem, bet tikai pa ceļiem! Bet ko darīt, ja esat atnācis mājās un atkal ieraugāt, ka uzņēmīgais kaimiņš atstājis mašīnu jūsu mīļajā īrisu dobē?

– Bez svārstīšanās zvaniem uz glābšanas dienesta kopējo tālruna numuru 112, – iesaka Sergejs Ruzanovs. – Operators jūs savienos ar valsts vai pašvaldības policiju, un policijas ekipāža ieradīsies uz izsaukumu, lai fiksētu pārkāpumu. Ja informācija apstiprināsies, uz noteikumu pārkāpēja mašīnas priekšējā loga tiks uzlīmēts „plāksteris”. Ja transportlīdzekļa vadītājs atradīsies turpat uz vietas, tiks sastādīts protokols. Gan vienā, gan otrā gadījumā naudas sods par stāvēšanas noteikumu pārkāpumu ir vienāds – 20 latu.

Sadzirdēti septiņi tūkstoši sūdzību

Pēc Rīgas Pašvaldības policijas profilakses, koordinācijas un sta-

tistikas nodaļas darbinieku teiktā, rīdnieki var nešaubīties, ka viņu sūdzības tiks sadzirdētas. Katru mēnesi galvaspilsētā sastāda aptuveni 10 tūkstošus protokolu par transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšanas noteikumu pārkāpumiem. Pagājušā gadā vairāk nekā septiņi tūkstoši naudas sodu uzlikti gadījumos, kad policiju par nekārtībām informējuši paši iedzīvotāji.

– Mēs noteikti pārbaudēm visu saņemto informāciju, – apliecināja Sergejs Ruzanovs. – Taču medaļai ir arī otra puse. Ja esam ieradusies kādā pagalmā pēc izsaukuma, mums jānosaka ne tikai tās mašīnas īpašnieki, bet arī visi citi, kas pārkāpuši noteikumus. Daļēji tāpēc pagaidām nerīkojam regulārus reidus un nepārbaudām stāvēšanas noteikumu ievērošanu pagalmos. Tas būtu pārāk skarbi attiecībā pret transportlīdzekļu īpašniekiem, jo visi taču labi apzinās, ka mašīnu Rīgā šobrīd ir daudz vairāk nekā speciālo stāvvietu.

Bargāki sodi par stāvēšanas noteikumu atkārtotu pārkāpumu transportlīdzekļu vadītājiem pagaidām nav paredzēti, progresīvie naudas sodi netiek piemēroti. Bet gadījumā, ja naudas sods gada laikā nav samaksāts, noteikumu pārkāpējam draud lielas nepatikšanas. Ja cilvēks, kas pārkāpis noteikumus, ir zināms, viņam tiek anulētas auto vadīšanas tiesības, ja sods izrakstīts mašīnai, tai tiek noteikts aizliegums

pieņemt ceļu satiksmē, skaidro Sergejs Ruzanovs.

– Tāpēc arī mums ir viens no augstākajiem par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem piespriesto naudas sodu samaksas procents Eiropā, – smeļ Andrejs Aronovs.

Kā tikt pie zīmes?

Vēl tikai atliek noskaidrot, ko darīt dzīvokļu īpašniekiem, kam apnikušas mašīnas logu priekšā.

– Ja dzīvokļu īpašnieku biedrība, kooperatīvs utt. nolemj, ka vajadzīga īpaši ierīkota vieta transportam, vispirms protokols, kurā fiksēts šis lēmums, jāparaksta vairāk nekā 50 procentiem dzīvokļu īpašnieku, – skaidro Sergejs Ruzanovs. – Pēc tam ar šo dokumentu jādodas uz namu pārvaldi. Vadoties pēc teritorijas plāna, pārvaldnieks, ja vien iespējams, ierādīs attiecīgu zemes gabalu. Jaunais zonējums jāaskaņo valsts akciju sabiedrībā *Latvijas valsts ceļi*. Tā pati organizācija izsniedz arī atļauju uzstādīt attiecīgu ceļa zīmi. Kam jāierīko auto stāvvietu? Parasti to dara vai nu namu pārvalde, vai arī dzīvokļu īpašnieku biedrības nolīgta firma. Šādi darbi, protams, tiek veikti par papildu samaksu.

Aptuveni tāpat iedzīvotājiem jārikojas, ja viņi vēlas savā pagalmā uzstādīt zīmi, kas aizliedz transporta novietošanu logu priekšā. Policijā skaidro: ja teritorija ir privāta, aizliegumam pietiek ar īpašnieka pautu vēlēšanos. Tātad atkal jāsasau-

Sergejs Ruzanovs

dzīvokļu īpašnieku kopsapulce un ar balsu vairākumu jāpieņem lēmums par attiecīgas zīmes uzstādīšanu. Kad saņemta *VAS Latvijas valsts ceļi* atļauja, lūdzu, uzstādiet zem logiem kaut „ķieģeli”. Ja teritorija ap māju pieder valstij vai pašvaldībai, iedzīvotājiem ar lūgumu par aizlieguma zīmes uzstādīšanu jāvēršas namu pārvaldē, kura vai nu gādās par lūguma izpildi, vai arī pamatos atteikumu.

– Tātad mums pašiem nekādi neizdosies uzzīmēt zem logiem dzelteno stāvēšanas aizlieguma līniju?

– Nē, – smeļ policisti. – Dzeltenā līnija bez attiecīgas ceļa zīmes neko nenozīmē.

Policisti kļūs stingrāki

Tagad viss skaidrs. Izrādās, Mirdzai Āboltiņai jārod kopēja valoda ar kaimiņiem – privatizēto dzīvokļu īpašniekiem, jāvēršas namu pārvaldē, jāpauj jāsaskaņo, un tad tiks uzstādīta zīme, kas aizliedz novietot transportlīdzekļus pie viņas logiem. Tikai jāreķinās ar to, ka būs vajadzīga pacietība un zināmi ieguldījumi, jo zīme maksā naudu.

– Bet vispār gadā mēs uzrakstām ap 120 tūkstošus protokolu par mašīnu stāvēšanas noteikumu pārkāpumiem, – nobeigumā mums pavēstīja Rīgas Pašvaldības policijas profilakses, koordinācijas un statistikas nodaļā. – Aptuveni katrs piektais no tiem ir par iebraukšanu zaļajā zonā, un šādu gadījumu skaits pieaug. Tas ir dīvaini. Cilvēki vaimanā par lieliem naudas sodiem, bet nepavisam necenšas stingrāk ievērot ceļu satiksmes noteikumus. Tāpēc noteikti uzrakstiet, ka kopš gada sākuma policijas darbā notikušas izmaiņas. Agrāk pašvaldības policistiem bija tiesības izrakstīt naudas sodu par nepareizu stāvēšanu tikai tad, ja transportlīdzekļa vadītāja nebija klāt. Ja šoferis bija mašīnā, viņš bija neaizskarams, ar viņu drīkstēja runāt tikai valsts policijas klātbūtnē, un tas lietu ļoti sarežģīja. Tagad mums ir tiesības autobraucējus sodīt pārkāpuma vietā. Tāpēc viņiem ieteicams būt uzmanīgākiem! **K**

TROCAL: EKOLOĢISKI UN ILGMŪŽĪGI LOGI

Eiropā saka *Trocal*, ar to domājot plastmasas logus. Vācu rūpnīca *Trocal*, viena no PVH profilu ražošanas līderēm, aktīvi darbojas arī Latvijas tirgū.

Kāpēc pasaule uzticas *Trocal* profiliem? Tāpēc, ka koncernu, kas tos ražo, ir dibinājis pats Alfrēds Nobels jau 1865. gadā. Sākotnēji uzņēmums saucās *Dynamit Nobel* un tajā ražoja sprāgstvielas, bet vēlāk pētnieki koncentrēja uzmanību uz citiem mākslīgajiem materiāliem.

1954. gadā tieši *Trocal* rūpnīcā pie Ķelnes pirmo reizi pasaulē sērijveidā sāka ražot plastmasas profilus jaunās paaudzes logiem. Eiropa uzreiz novērtēja šo novitāti. Pirmie PVH profila logus savām mājām sāka likt praktiskie vācieši. Viņi apstiprināja, ka plastmasa un stikla paketes gan maksā lētāk par koka logiem, gan labāk palīdz saglabāt siltumu.

Vēlāk logu profilus sāka ražot arī daudzās citās rūpnīcās, bet *Trocal* bija un palika nozares pionieris, pastāvīgi piedāvājot patērētājiem jaunus nestandarta risinājumus. Piemēram, tur radīti krāsaini akrila pārklājumi plastmasai – daudz izturīgāki nekā pati plastmasa vai lamināts, ar ļoti plašu krāsu toņu gammu. Šo tehnoloģiju sekmīgi izmanto vēl joprojām.

1983. gadā rūpnīcā pie Ķelnes pirmo reizi izgatavoja logus ar drošu iekšējo starpliklu, bet 2004. gadā *Trocal*, tāpat kā pārējās koncerna *Profine* rūpnīcas, sāka izmantot ekoloģiski tīrās greenline tehnoloģijas. *Trocal* profili tagad vairs nesatur svīnu, un tas ir liels un svarīgs solis uz priekšu.

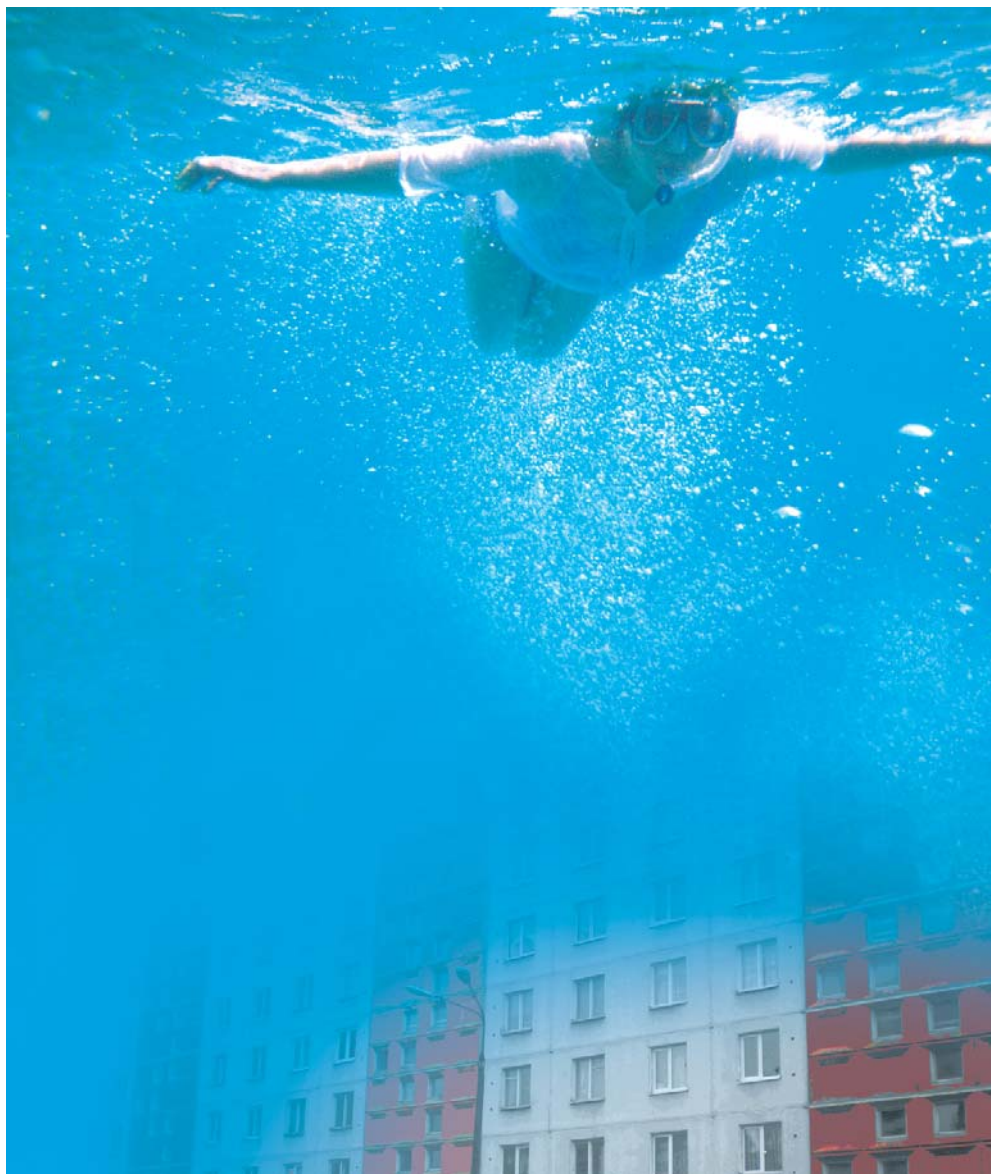
Šobrīd populārākais *Trocal* produkts ir profilu gamma *InnoNova*. Drošus, ilgmūžīgus un ekonomiskus logus ar tādiem profiliem piedāvā arī koncerna *Profine* partneri Latvijā.

Sīkaku informāciju jūs varat iegūt, uzdodot jautājumus *Trocal* pārstāvim Latvijā un Igaunijā Ivaram Bulam. Sazināties ar Ivaru var pa elektronisko pastu ivars.buls@profine-group.com. **K**

TROCAL®

VAI BEDRES DIBENS JAU SASKATĀMS?

Lai stabilizētu nekustamā īpašuma tirgu, Latvijā vajadzētu katru dienu pārdot 50 dzīvokļu ārzemniekiem

A. ŠEVČENKO

Pagājušajā nedēļā kompānija *Latvio* paziņoja cenu prognozi nekustamā īpašuma tirgū. Pēc *Latvio* vadītāja Edgara Šina domām, sērijveida dzīvokļu segmentā drīz būs sasniegts bedres dibens. Tas notiks šā gada oktobrī, kad cena varētu kristies līdz 450 eiro par kvadrātmetru. Pēc tam Šins prognozē drīzu dzīvokļu cenu kāpumu.

Kas noticis? Kur palicis mums visiem labi pazīstamais Šins pesimists, kurš pagājušajā gadā prognozēja Latvijā tādu nekustamā īpašuma cenu kritumu, ka spekulantiem mati cēlās stāvus gaisā? Tobrīd *Latvio* vadītājs pielāva, ka sērijveida dzīvokļu cena varētu noslīdēt līdz 200 eiro par kvadrātmetru.

– Pēc šīs prognozes kāda banka atsūtīja vēstuli, pavēstot, ka atsakās no sadarbības ar *Latvio*, jo nevēlas tik pesimistiski noskaņotu partneri, – pērnajā gadā piedzīvoto komentē Šins.

Tagad eksperts miljonārs acīmredzot nolēmis laboties. Preses konferencē viņš nāca klajā ar drosmīgu paziņojumu, kādu Latvijā pagaidām neviens cits nav iedrošinājies izteikt: dzīvokļu cenas teju sasniegs lejupslīdes zemāko punktu un pēc tam atkal sāks celties.

– Pieaugums būs ievērojams, – paredz Šins, – varbūt par 100 un varbūt pat par 200 procentiem. Jautājums tikai, vai valsts tam ir gatava, vai tā spēs gūt labumu no nekustamā īpašuma tirgus atdzīvošanās, reizē nepieļaujot jaunu „burbuli”? Šo jautājumu adresēju valdībai. Ja ministri vienā naktī spēj pārrakstīt tik daudz likumu, lai samazinātu budžetu par 500 miljoniem, viņi droši vien varētu pielabot arī tos normatīvos aktus, kas attiecas uz nekustamo īpašumu.

Tirgus kritums, pēc *Latvio* galvenā analītiķa Māra Grīnberga domām, apstāsies jau šā gada oktobrī. Par to liecinot cenu lejupslīdes temps, kas pēdējā laikā jūtami mazinājies. Piemēram, šā gada jūnijā salīdzinājumā ar maiju kvadrātmetra cena kritusies tikai par 5%.

– Mēs to uzskatām par svarīgu tendenci, – saka Grīnbergs. – Ja tā turpināsies, stabilizācija vairs nav aiz kalniem.

Pēc analītiķu teiktā, ir arī citas pazīmes, kas liecina par tuvojošos tirgus atveseļošanos. Latvijā strauji samazinājies pārdošanai piedāvāto dzīvokļu skaits. Dzīvokļu īpašnieki vairs nav ar mieru atbrīvoties no liekajiem kvadrātmetriem par tik zemu cenu. Savukārt pircēji ir gatavi investēt naudu nekustamajā īpašumā, bet piemērotu objektu nav daudz, tāpat pārdevēji var diktēt savus nosacījumus.

Tāds ir *Latvio* oficiālais viedoklis. Tikai ir vērts atcerēties, ka Edgars Šins nav tas cilvēks, kas ies mēģināt ar skaļām prognozēm, nedomājot par paša labumu. Kaut kas tamlīdzīgs notiek arī pašreiz. Šins izteicis Latvijai pareģojumu, kurš pats par sevi, bez jebkāda ekonomiska atbalsta no ārpuses, var piebremzēt nekustamā īpašuma cenu kritumu. „Šins zina, ko runā,” teiks daudzi potenciālie māju un dzīvokļu pārdevēji. „Ja reiz viņš saka, ka cenas teju sāks strauji celties, ar pārdošanu jānogaida.” Tādi cilvēki novāks savus pārdošanas sludinājumus, un tikai Šina prognozes dēļ tirgus vēl vairāk sašaurināsies, kas droši vien tuvinās pieminēto „bedres dibenu”.

Jautājums tikai, vai tas tiešām būs īstais dibens, vai varbūt tikai tāds izcilnis, pret kuru cenas atsīties pirms tālākā krituma? Un vai tiešām būs jauns kolosāls dzīvokļu cenu kritums? Nekāda ekonomiska pamatojuma Edgara Šina versijai taču nav: tauta strauji grimst nabadzībā, IKP krītas, 2010. gadā valsti gaida jauna budžeta apciršana...

– Mūs var glābt ārzemnieki, – pārliecināti saka *Latvio* vadītājs. – Lai nekustamā īpašuma tirgus palīdzētu sildīt Latvijas ekonomiku, mums jāpārdod ārzemniekiem tikai 50 objektu dienā.

Pēc Edgara Šina vārdiem, tas ir iespējams, jo daudziem ārzemniekiem ir interese par Latviju un viņi vēlētos te dzīvot. Taču mani nez kāpēc mās šaubas, vai tādu mūsu zemes mīļotāju varētu atrasties pietiekami daudz – vismaz 4000 gadā. Tāpēc paši skatieties, kā uztvert *Latvio* pareģojumus. Atcerieties, ka gudrinieka Šina teiktais arī agrāk ne vienmēr ir piepildījies. **K**

Skaitļi

450 eiro – pie tādas atzīmes varētu stabilizēties kvadrātmetra cena otrreizējā tirgū.

2009. gada oktobris – laiks, kad nekustamā īpašuma tirgus, pēc ekspertu domām, sasniegs „dibenu”.

40–50 miljoni latu – tādu summu Latvijas iedzīvotāji katru mēnesi atdod bankām, atmaksājot hipotēkas kredītus.

59,2% – tāds ir bijis dzīvokļu cenu kritums laikā no 2008. gada jūnija līdz 2009. gada jūnijam.

RAKSTIET MUMS

Gaidām jūsu jautājumus. Mūs interesē jūsu idejas un ieteikumi. Izskatīsim rīdzinieku sūdzības un centīsimies palīdzēt ar padomu grūtās situācijās. Rīgas domes deputāti, departamentu pārstāvji, pieredzējuši juristi, lielo komunālo uzņēmumu vadītāji – viņi visi ir gatavi sniegt jums atbildes laikrakstā „Darīsim kopā!”. Rakstiet! Mēs allaž būsim jūsu pusē.

Redakcijas adrese: Rīga, Nometņu iela 9 – 7, tālr. 20042031. Jautājumus var sūtīt arī pa elektronisko pastu: info@kopaa.lv

KĀPĒC NAMU PĀRVALDNIĒKS NEATBILDĒJA?

«Strīdīgos jautājumos vērsos namu pārvaldē rakstiski. Uzrakstīju iesniegumu krievu valodā, jo pārvaldnieks pēc tautības ir krievs. Tā sacīt, gribēju kā labāk, bet iznāca gluži pretēji. Uz manu iesniegumu neviens nereaģēja. Namu pārvaldē man mutiski paskaidroja, ka esmu pārkāpis Valsts valodas likumu. Vai tas ir likumīgi?»

Jā, tas ir likumīgi. Valsts valodas likuma 10. panta 2. daļā teikts, ka valsts un pašvaldību iestādes no personām pieņem un izskata dokumentus tikai valsts valodā.

Minētā panta nosacījumi neattiecas uz personu iesniegumiem policijas un ārstniecības iestādēm, glābšanas dienestiem.

Ja jums nav neviena, kam palūgt iesniegumu namu pārvaldei uzrakstīt valsts valodā, varat vērsties Latvijas cilvēktiesību komitejā Dzirnau ielā 102a, tur jums palīdzēs bez maksas. **K**

KĀ PĀRSLĒGT LĪGUMU?

«Mājoju dzīvoklī, par kuru īres līgums bija noslēgts ar manu māti. Nesen māte nomira. Vērsos namu pārvaldē ar lūgumu pārslēgt līgumu ar mani, bet pārvaldnieka piedāvātais jaunais līguma variants krasi atšķiras no vecā. Man sacīja, ka laiki mainās, mainās arī dokumenti. Tomēr es baidos slēgt līgumu, kurā ne viss mani apmierina. Ko darīt?»

Jūsu gadījums precīzi formulēts likuma „Par dzīvojamo telpu īri” 14. pantā. Šā panta 4. daļā teikts, ka īrnieka nāves vai rīcībnespējas gadījumā, kā arī dzīvesvietas maiņas gadījumā pilngadīgs ģimenes loceklis, ja tam piekrīt pārējie pilngadīgie ģimenes locekļi, ir tiesīgs prasīt dzīvojamās telpas īres līguma noslēgšanu ar viņu iepriekšējā īrnieka vietā, nemainot iepriekšējā īres līguma nosacījumus. Tātad jaunajam līgumam

jābūt tieši tādām pašām kā vecajam, iepriekšējā īrnieka parakstītajam. Turpmāk līguma nosacījumus ir iespējams mainīt, bet tikai stingri ievērojot likumā noteikto kārtību. Tāpēc iesakām jums rakstiski paziņot namu pārvaldniekam, ka esat ar mieru slēgt jaunu īres līgumu, bet tikai ar iepriekšējā līgumā paredzētajiem nosacījumiem. Savu viedokli pamatojiet ar iepriekšminēto likuma pantu. Iesniegumu vēlam uzrakstīt divos eksemplāros, lai viens, namu pārvaldes sekretāra pierēģistrēts, paliktu pie jums. **K**

MĀJAS GRĀMATVEDĪBA

Mājas kuras ir konta turētājas, kurām ir pilnvarotās personas vai biedrība.

0,06 Ls/m²

Dzīvokļu rēķinu, pārskaitījumu, atskaišu sagatavošana.

Tālrunis: 67893079, e-pasts: info@asrna.lv

47 x 60 mm

VIETA JŪSU REKLĀMAI

0,90 Ls/cm²

info@kopaa.lv

Rīgas apsaimniekotāju asociācijas portāls

www.RigAA.lv

Viss par māju apsaimniekošanu!

Gaidam Jūsu jautājumus uz e-pastu info@rigaa.lv

ŠIA “Megapols”

Ātri un kvalitatīvi iznīcinam:

Deratizācija: peles, žurkas.

Dezinsekcija: lidojoši, rāpojoši kukaiņi (mušas, blusas, blaktis, prusaki).

Piedāvājam veikt vienreizējas apstrādes vai slēgt gada līgumu. Darbus veic pieredzējuši, licenzēti speciālisti klientam pieņemamā laikā.

Bezmaksas konsultācijas pa tālruni: 67326732, 67326733, 28221935

97 x 60 mm

VIETA JŪSU REKLĀMAI

0,90 Ls/cm²

info@kopaa.lv

MAINĀM VECOS ŪDENS SKAITĪTĀJUS PRET JAUNIEM,

sertificētiem atbilstoši MID normām.

100% aizsardzība.

Ražoti un montēti Itālijā.

Kandavas ielā 41a, Rīga
Tālrs.: (+371) 67612523, 67627695, 26327716
E-pasts: sanrems@inbox.lv

SANREMS

TAGAD ARĪ PRIVĀTSLUDINĀJUMI!

Mīlie lasītāji! Mūsu avīze saņem no jums aizvien vairāk vēstule ar atsauksmēm, pārdomām un jautājumiem. Esam pateicīgi par jūsu interesi un turpinām kopā ar jums noskaidrot, kas notiek Rīgas dzīvokļu un komunālajā saimniecībā.

No nākamā numura piedāvājam jums jaunu iespēju: turpmāk jūs varēsiet mūsu avīzē bez maksas publicēt

savus privātsludinājumus. Šai nolūkam tikai jāizgriež veidlapa, jāaizpilda tā un pa pastu jāatsūta redakcijai. Varat sludinājumus sūtīt arī uz elektronisko pasta kastīti info@kopaa.lv. Pieņemam sludinājumus šādās sadaļās:

- Pērk nekustamo īpašumu
  - Pārdod nekustamo īpašumu
  - Pērk un pārdod būvmateriālus
  - Dzīvokļu remonts
  - Meistaru pakalpojumi
- Būsim kopā! Kopā mēs varam visu paveikt! **K**

Jūs varat izvietot privāto sludinājumu!

RUBRIKA	
Pārdod	☐
Pērk	☐
Remonts	☐
Dažādi	☐

KONTAKTINFORMĀCIJA
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>

Sūtiet sludinājumus uz redakcijas adresi: **Nometņu iela, 9 – 7, LV-1048, Rīga**

Vasarā vajag tik daudz paspēt. Mana vecmāmiņa, piemēram, apgalvoja, ka jūlijā katram jāapēd pieci kilogrami zemeņu, jānovājē par pāris kilogramiem un jāiedeg melnam kā nēģerim. „Tad ir izredzes visu gadu līdz nākamajam jūlijam justies kā cilvēkam,” viņa sacīja. Vecmāmiņas teiktajam varu piebilst dažus vārdus no savas puses: vasarā noteikti vajag pabūt kopā ar draugiem un nopirkt sev kādu vieglu, skaistu tērpu. Pēdējais cels pašapziņu un radīs labu noskaņojumu, pat ja pirkums būs tikai naktskreklis.

Anna, jūsu brīvprātīgā slepenpadomniece.

MAZGĀJIET ROKAS PĒC DARBA PIE DATORA

Reti kurā mājā tagad nav datora, tāpēc mums nākas mācīties ne tikai ar tiem strādāt, bet arī pareizi kopt. Lūk, ko nesēn izlasīju, klejotot pa globālo tīmekli: „Britu zinātnieki ir konstatējuši, ka dažiem biroju datoriem klaviatūra ir daudz netīrāka par sabiedrisko tualeti”. No tā izriet daži interesanti secinājumi.

Starp taustiņiem un zem tiem, kā arī uz peles sakrājas netīrumi, kuros vairojas bīstamas vairāku veidu baktērijas. Pietiek ar četriem mēnešiem, kopš sāka lietot mājas datora pele vai klaviatūra, lai tajās iemājotu bīstami mikrobi. Bet ja dators ir plaši pieejams, ja tam ir desmitiem lietotāju, kuri uz peles un klaviatūras atstāj nedaudz savas ādas, sviedru, tauku? Lielisku dzīves vidi baktērijām un mikrobiem rada klaviatūrā iebirušas ēdiena drupatas, tējas, kafijas un sulas pilieni...

Tāpēc reizi mēnesī noteikti noslaukiet klaviatūru un peli, bet reizi gadā iztīriet zem taustiņiem sakrājušos netīrumus. Pēc darba ar datoru noteikti nomazgājiet rokas ar ziepēm, it īpaši, ja esat lietojis svešu datoru vai bijis datorklubā (uzminiet, cik bieži un rūpīgi šo klubu darbinieki tīra klaviatūru...). **K**

PATS SEV TRAIPU TĪRĪTĀJS

Nezinu, kā citas mājas mātes (un mājestēvi), bet es mūždien nomokos ar traipu tīrīšanu. Īpaši vasarā, kad ēdienreizi starplaikos virtuvē ir tik daudz kārdinājumu un gadās, ka uz gaišā mājas tērpa te uzpil tomātu sula, te uzkrīt sārta zemeņoga.

Droši zinu: visas manas radniecības pa sieviešu līniju augļu un dārzeņu radīto traipu tīrīšanai ir lietojušas verdošu ūdeni. Kad ūdens vārās, tas jāuzlej uz cietušās drānas, un traips pazūd kā nebijis. Pārlicinājusies, ka šī tautas metode palīdz, sāku vākt neparastus padomus, kā no apģērba iztīrīt citu veidu traipus. Manā burtiņā jau sakrājies ne mazums dažādu metožu.

Tauku traipus no zīda auduma var iztīrīt ar ožamajā spirtā izšķīdinātu šķipsniņu sāli.

Reizēm gludeklis uz balta auduma atstāj iedzeltenus plankumus. Agrāk domāju, ka tie paliks uz mūžīgiem laikiem, bet tad kaut kur izlasīju, ka šādus traipus var iztīrīt ar boraka šķīdumu (divas tējkarotes boraka uz litru ūdens). Pēc tīrīšanas drāna jāiz-

skalo un jāizžāvē. Ja dzeltenais plankums pilnībā vēl nav pazudis, pārgrieziet uz pusēm sīpolu, parvēļiet netīro vietu un pēc tam izmazgājiet ar ziepēm aukstā ūdenī.

Uz virtuves vaskdrānas atkal radušies tējas traipi, kas nav noberzami pat ar vislabāko suku? Uzpilniet uz vaskdrānas citronu sulu, traipi noteikti pazudīs.

Sievietes labi zina, cik nepatīkamus brīžus var sagādāt lūpu krāsas atstātās pēdas: viens neuzmanīgs galvas pagrieziens, un baltā blūzīte, kleita vai šalle ir sabojāta. Izrādās, ka lūpu krāsas traipus no jebkura auduma var iztīrīt ar tīru spirtu.

Puika saskrāpējis celi, brūcīte jāapziež ar jodu. Uzmanīgi! Ļoti bieži māmiņas noziež ne tikai nemierīgo mazuli, bet arī pašas sevi, savas drēbes. Taču tā nav liela bēda. No traipītā drēbe jāsamērcē istabas temperatūras ūdenī un pamatīgi jāierīvē ar cieti. Var arī iemērcēt drānu ožamā spirta un ūdens šķīdumā (viens grams ožamā spirta uz glāzi ūdens), bet pēc tam izmazgāt ziepju ūdenī. **K**

VESELI ĒDUŠI!

LAIKS PAGRAUŽT

Burkāni ir bagāti ar fosfora, dzelzs, kalcija un it īpaši kālija sāļiem, tajos ir daudz A vitamīna. Burkāni uzlabo redzi, normalizē vielmaiņu, aktivizē zarnu darbību. Tos ieteicams lietot katru dienu svaigā veidā.

Burkāni ir derīgi apaukstēšanās, ādas un gremošanas orgānu slimību gadījumā, ja ir acu slimības – konjunktivīts vai katarakta, kā arī tad, ja ir trausli mati un nagai.

Burkānus ieteicams lietot nieru, sirds un asinsvadu sistēmas slimību un minerālu apmaiņas traucējumu gadījumā. Tiem piemīt viegla diurētiska iedarbība, tie mazina nogurumu.

Burkānus kopš seniem laikiem lieto tautas medicīnā kā līdzekli, kam piemīt antiseptiska iedarbība, kas uzlabo gremošanu, palielina piena daudzumu jaunajām māmiņām. Svaigi sarīvētus burkānus liek pie brūcēm un čūlām, lai attīrītu tās no strutām.

Dermatologi iesaka svaigi sarīvētus burkānus uzklāt apdeguma vai iekaisuma vietai, kā arī augoņiem. Kosmetologi mudina lietot burkānu maskas. 20 minūtes paturiet sarīvētus burkānus uz sejas, un tā iegūs

maigi rožainu nokrāsu. Dietologi apgalvo, ka burkānu sula un salāti jāgatavo tieši pirms ēšanas, sagatavoto produktu nav vēlams glabāt vairākas stundas.

K vitamīns, ko satur burkāni, veicina asins recēšanu, atjaunina organismu.

Burkāni ir derīgi **cukura diabēta slimniekiem**. Ja ik dienas ēd svaigus burkānus ar rudzu maizi, cukura daudzums asinīs samazinās.

Burkānos esošais karotīns neuzsūcas, ja ir **slimas aknas vai pazemināta vairogdziedzera funkcija**. Burkāni nav ieteicami arī čūlas slimības un tievās zarnas iekaisuma gadījumā.

Asinsspiediena pazemināšanai: sīki sagrieziet 100 g burkānu lakstu, apliet ar glāzi verdoša ūdens, ļaut nostāvēties un lietot pēc ēšanas.

Hemoroidi: vārītu burkānu biezeni ieliek drāniņā pieliek sāpīgajai vietai.

Cistīts un apaukstēšanās: palīdzēs burkānu un dzērveņu maisījums (100 g burkānu biezeņa un 2 ēdamkarotes saspaidītu dzērveņu).

Sirds muskuļa stiprināšanai: glāze burkānu sulas un ēdamkarote olīveļļas.

Redzes uzlabošanai ieteicams no rīta dzert burkānu sulu, vakarā – vīnogu. Protams, visvērtīgākā ir svaigi spiesta sula.

Burkānu sula ir veselības un skaistuma eliksīrs. Sajauktu ar olas dzeltenumu vai medu, to lieto pret grumbām. Ar burkānu sulu ieteicams skalot mutes dobumu stomatīta gadījumā.

Burkānu tēja. Burkānus sagriež sīkos gabaliņos un labi izžāvē. Glabā audekla maisiņos. Karoti kaltētu burkānu aplej ar glāzi verdoša ūdens un ļauj ievilkties 10 minūtes. Cukuru pievieno pēc garšas. Pēc aromāta un krāsas atgādina zaļo tēju. Šis dzēriens ieteicams sirds slimību un mazasinības gadījumā. **K**

ČETRAS KĻŪDAS, KO MĒS PIEĻAUJAM VEIKALOS

1 Pirkst pirmajā veikalā, kas gadījies pa ceļam

Lūk, standarta scenārijs. Ir daudz veikalu, kuros pārdo dod kleitas. Jūs ieejat vienā no tiem, un jums uzreiz piedāvā gluži pieņemamu variantu. Jūs piemērat tērpu un tūlīt to nopēkat. Tā ir kļūda numur viens. Pilnīgi iespējams, ka nākamajā veikalā trāpīsies vēl labāks piedāvājums, un tad jūs kodīsiet sev pirkstos.

2 Pirkst tāpēc, ka esat nogurusi meklēt

Tirgi un lielveikali ir milzum plaši, un vairākumā gadījumu cilvēki vajadzīgo lietu nopērk veikaliņā pie izejas tikai tāpēc, ka nav spēka atgriezties pie kādas no daudzajām tirdzniecības vietām kompleksa iekšienē. Ja esat nogurusi, vienkārši brīdi atpūties vai atlieciet galīgo lēmumu uz nākamā dienu. Pirkst kaut ko spēku izsūkuma brīdī, kad neko daudz vairs nespēj saprast, ir liela kļūda. Garš klejotums pa veikaliem var beigties ar to, ka istabas čibiņu vietā jūs nopēkat mašāžas krēslu.

3 Pirkst tāpēc, ka „tā vajag”

Pieņemsim, ka esat ieplānojuši iegādāties vīram svīteri un pat atvēlējusi tam veselu dienu. Diemžēl neko tik glītu un labu, kā esat iecerējusi, atrast neizdodas. Ko darīt? Cilvēki bieži vien kļūdās, uzskatot, ka jebkurā gadījumā kaut kas jānopērk, ja jau veikalu izpētei veltīts tik

daudz laika. Un tā kā gribēto svīteri nav izdevies dabūt, nauda visdrīzāk jau tiks iztērēta, nopērkot sev kādu nieku, piemēram, brīnumskaistu jaciņu.

4 Pirkst, kautrējoties būt par pircēju

Ja jums ir nauda, tad arī attiecīgi izturieties. Uzdodiet jautājumus, esiet prasīga. Ja jūs patiešām vēlaties kaut ko iegādāties, jums ir tiesības būt izvēlīgai. Ne brīdi to neaizmirstiet, jo pārdevēja savukārt liks lietā visus savus talantus, lai panāktu, ka jūs šķīraties no naudas. **K**